

KLIKATOU CESTOU KOLEM DIVOTVORNÝCH STROMŮ

TERÉNNÍ POZNÁVACÍ HRA

U ŘEKY MALŠE V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Vítejte v zeleném plášti města. Čeká vás hodně klikatá cesta. Půjdete kolem tří vodních toků - od stoky k řece, od řeky k potoku. Řeka se rozdělí do dvou ramen, spatříte ostrov a u cesty pramen. Vrboví tvorové jsou jako z pohádkové říše. A všude na stromech zvířata mají své skrýše...

Cílem hry je vyluštit tajenku - jméno živočicha. Písmena do tajenky získáte z úkolů na místech, kam vás dovede popis a mapka.

Délka trasy: 2 km od startu k cíli a zase zpět (zpáteční cestu lze o půl kilometru zkrátit).

Terén: převážně úzké pěšinky, podle počasí můžou být blátivé.

Časová náročnost: 2 - 4 hodiny podle toho, jak jste rychlí a jak dlouho se zdržíte hraním se stromy a s vodou:-)

Roční období: kdykoliv.

Doporučené vybavení na cestu: oděv a obuv do přírody, něco na psaní.

Začátek trasy: rozložitá vrba u železničního mostu přes řeku Malši nad Malým jezem.

 úkol, jehož řešením můžete získat písmeno do tajenky

 doplňující informace nebo náměty k pozorování

1) Začneme u jednoho z nejoblíbenějších stromů obyvatel města. Tato **kouzelná vrba** láká děti i dospělé k lezení a sezení. Chcete-li, radostně si to užijte. Pak popojděte pár kroků k betonovému pilíři, který stojí na břehu řeky a podpírá železniční most.

 Přečtěte si „moudro“, které je napsané na mostním pilíři. Vyberte slovo, které se v nápisu nejčastěji opakuje:

--	--	--

2

Písmeno v buňce s číslicí patří do tajenky. Číslice označuje jeho pořadí v tajence.

.....
Vezměte si ta neumělá slova k srdci a radujte se z přítomného okamžiku ☺ Nezapomeňte však pokračovat po cestě proti proudu řeky k Velkému jezu.

.....
2) Mlýnskou stoku možná znáte z jiných míst. Teče do středu města a potom ústí do řeky Vltavy. Kde ale začíná a jak? Jděte od mostku přes Mlýnskou stoku směrem k Velkému jezu.

Cestou uvidíte vlevo dvě olše, které mají nápadně mnoho kmenů. Před mnoha desítkami let je někdo porazil a ony znovu vyrostly z pupenů na pařezech.

 V jednom z kmenů blíže k jezu vytesal datel či strakapoud hnízdní dutinu, kulatou jako vletový otvor v ptačí budce. V dalších letech už ji nejspíše využil špaček nebo jiný ptačí druh, který hnízdí v dutinách. Najdete ji? Je cca 5 metrů nad zemí. Z které strany se do ní dá vstoupit?

od stoky..... K

8

od louky..... L

3) Od jezu se vraťte na mostek a ihned odbočte doprava na úzkou pěšinu, která provází druhý břeh stoky. Pěšina vás zavede až do aleje na břehu široké zátoky.

V aleji rostou lípy a také zvláštní duby. Jejich listy i plody mají jiný tvar, než u běžných dubů. Seznamte se prosím s dubem červeným, který pochází ze Severní Ameriky. Na podzim se jeho koruna skutečně zbarvuje do červena.

 Najděte na zemi žaludy z dubů červených. Jak vypadají?

jsou dlouhé a tenké.....Ž

jsou krátké a tlusté.....Ř

9

 Všimli jste si, kolik malých doubků vyrostlo ze spadlých žaludů na okraji louky? Těmto cizokrajným dubům se u nás daří. Je však lepší pěstovat je v městských parcích na okrasu, než je sázet do lesů.

4) Pokračujte stromořadím až k místu s **podemletým břehem**. Tam se zastavte a podívejte se do dálky přes zátoku. Uvidíte špičku **ostrova** - zprava jej omývá říční proud, zleva stojatá voda ve starém korytě, kterým už řeka neteče (tomu se říká “slepé rameno”).

Zanedlouho kolem slepého ramene půjdete. Nejdřív však musíte obejít Hodějovický **potok**, který se v cípu zátoky vlévá do Mašle. Na konci stromořadí zahněte doleva, po pěšině zpočátku dlážděné kameny. Po chvíli spatříte na druhé straně potoka **divotvornou vrbu**. Má silný nízký dřevák kmen a jednu pozoruhodnou vlastnost - její větve skloněné k zemi zakořeňují.

 Kolik zakořeňovaných větví z ní vychází? (Ke splnění úkolu je potřeba prozkoumat břeh, na kterém právě stojíte.)

 žádná větev.....RE

jedna větev.....VÍ

12, 13

více než jedna větev.....NÍ

Dál povede cesta po druhé straně potoka. Dostanete se tam buď klikatě pěšinkou, nebo rovně přes klády v potoce (pozor, je bahnitý!)

5) Jakmile jste na druhém břehu potoka, vyšlapaná pěšinka vás přivede zpátky k řece.

- ☼ Když v zatáčce při ústí potoka zvednete hlavu, možná objevíte vysoko v korunách **veverčí hnízda** - jsou to zakulacené stavby z větviček, uvnitř vystlané měkkým listím, trávou, mechem. Při troše štěstí uvidíte jejich obyvatelku při pohybu ve větvích.

Dříve než cestu nad hlavou protnou dráty elektrického vedení, budete mít před sebou “**taneční pár**”. Dub a vrba rostou těsně u sebe a svým tvarem jakoby vyjadřovaly gesto.

✎ Na kolika místech jsou větve obou stromů srostlé?

na jednom místěJ
na dvou nebo více místech.....E

7

6) Hned za dráty uvidíte **nejstarší strom v širokém okolí**. Věk tohoto dubu letního je odhadován na více než 200 let.

✎ Vedle stromu stojí plechová tabulka se státním znakem a nápisem. Poznamenejte si 4. písmenko z tohoto nápisu:

5

7) V dalším úseku půjdete podél starého koryta řeky - **slepého ramene**. Po pravé straně budete mít břeh říčního ostrova, který jste pozorovali ze zátoky. Příští zastávka bude u malé “studánky”, kde **voda vytéká ze země**.

- ☼ Všimněte si, jak voda prudce vyráží z podzemí a víří písek na dně. Můžete tam třeba položit žalud - co s ním voda udělá? Jak voda odtéká ze “studánky” do slepého ramene, tvaruje stále hlubší koryto. Na jeho konci se z vody usazuje **železo**. Máte-li kousek papíru, můžete jím zkusit kreslit.

✎ Nad břehem “studánky” stojí mladý strom, jehož kmen má vespod také nezvyklou barvu. Jakou?

rezavou - ÍČ

šedou - ÍŠ

10, 11

zelenou - ÍŇ

Tato barva není způsobená železem, ale živými organismy - řasami.

Měli byste vědět, že ta kouzelná “studánka” je starý vrt na čerpání vody z podzemí. Někdy i to, co vytvořil člověk, vypadá jako by to vzniklo bez lidského přičinění.

8) O pár kroků dál vyjdete na úzkou asfaltovou cestu. Vlevo od cesty najdete **trosky kmenů tří starých lip**. Všimněte si, že jde o živé stromy. Z jejich kořenů vyráží spousta nových výhonů.

✎ U kolika z nich je živá i ta stará část? (Zjistěte, zda z ní vyrůstají do stran živé větve.)

u žádné - Ú

u jedné - Í

6

u dvou - Č

Stromy se zkrátka nevzdávají snadno. Pokračujte podél slepého ramene až k místu, kde končí (podobně jako slepá ulice).

9) Hned za koncem slepého ramene odbočte vpravo a úzkou pěšinkou vstupte do **lužního lesa na poloostrově**.

- ☼ Lužní znamená podmáčený a zaplavovaný. Od doby, kdy lidé převedli řeku do rovného zahluobeného koryta, tu záplavy moc časté nebývají. I tak toto místo stále připomíná původní přírodu kolem řeky Malše. Přijdete-li sem v dubnu, můžete se potěšit spoustou kvetoucích jarních bylin.

Až vás pěšinka lužním lesem zavede ke břehu řeky, dejte se doprava a hledejte vpravo od cesty **“strom klikyhák”**. Ve snaze dostat se ke světlu se větve tohoto stromu podivuhodně zakroutily.

✎ S kterým stromem je srostlý?

S břízou - L

Se smrkem - M

1

10) Poslední úkol bude dříve, než dojdete ke dvojici smrků před špicí poloostrova. Vpravo asi pět metrů od pěšinky se tyčí pahýl **olše se spoustou dřevokazných hub na kmeni, kterým se lidově říká choroše**.

✎ Prohlédněte si tyto choroše zblízka a zjistěte, co je pravda:

mají tlusté plodnice, kde převládají odstíny šedé BŘ

mají tenké rezavohnědé plodnice DŇ

3, 4

Tady naše průzkumná hra končí. Ze špičky poloostrova budete mít krásný výhled až do široké zátoky s červenými duby.

- ☼ Chcete-li, můžete si prodloužit cestu až k **jezu U Špačků**, kde je v létě prima koupání a stojí tam úžasná stará vrba se silnými kmeny nízko nad zemí. Zpáteční cestu si můžete zkrátit o půl kilometru, pokud vynecháte obcházení potoka směrem k široké zátocce. Z místa, kde přejdete potok, vede luční pěšina přímo k mostu přes Mlýnskou stoku.

Nyní je čas sestavovat **tajenku**:

1	2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13			

Tajenkou je jméno živočicha, který se vyskytuje u řeky. Nevyšlo vám nic, co by dávalo smysl? Chybu můžete odhalit cestou zpátky, nebo piště S.O.S. na náš e-mail info@cegv-cassiopeia.cz Tuto průzkumnou hru pro vás připravilo **Ekocentrum Cassiopeia** s podporou **Statutárního města České Budějovice**.

Plánek hry

Klikatou
cestou kolem
divotvorných
stromů

